

Leskistboekje Papoea

Leskistboekje Ecuador

© 2024 Zending Gereformeerde Gemeenten, Woerden

www.zgg.nl

Samenstelling:

Onderwijsvoorlichtingscommissie Zending Gereformeerde Gemeenten

Vormgeving:

Judith Boogaard

Hanneke van Ekeveld

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij digitaal, elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Zending Gereformeerde Gemeenten.

Inhoud

Deel 1

- » Hoofdstuk 1 | Voorwoord
- » Hoofdstuk 2 | Zending in de Bijbel
Kader: Ervaringsverhaal Dick Korpel, theologisch toeruster Ecuador
- » Hoofdstuk 3 | Kerkelijke zending
Kader: Drie vragen aan Jan-Kees Kooijman, missioloog en toeruster ZGG
- » Hoofdstuk 4 | Dit is ZGG
Kader: Interview met P. Eikelboom, directeur ZGG
- » Hoofdstuk 5 | ZGG: leren en ontwikkelen
Kader: Blijf op de hoogte! Hanneke van Ekeveld, communicatieadviseur ZGG
- » Hoofdstuk 6 | Het zendingsbureau
Kader: Interview met Anton Herrebout, hoofd administratie en personeel bij ZGG
- » Hoofdstuk 7 | Nieuwe zendingswerkers
Kader: Interview met zendingswerkers Teun Hakvoort en Gerdine Zoeteman
- » Hoofdstuk 8 | Gespreksvragen

Deel 2

- » Hoofdstuk 1 | Landinformatie
- » Hoofdstuk 2 | Lesideeën
 - 2.1 Taal
 - Lesidee 1 | Indonesisch memorie
 - Lesidee 2 | Bingo met Indonesische getallen
 - 2.2 Muziek
 - Lesidee 1 | De Heer' is mijn Herder
 - Lesidee 2 | Lees je Bijbel, bid elke dag
 - Lesidee 3 | Dit is de dag die de Heer' ons geeft
 - 2.3 Handvaardigheid
 - Lesidee 1 | Een hutje van klei en riet
 - Lesidee 2 | Kampung (Papoeadorp)
 - Lesidee 3 | Becak
 - Lesidee 4 | Weven
 - Lesidee 5 | Palmboom
 - 2.4 Tekenen
 - Lesidee 1 | Ontwerp een becak
 - Lesidee 2 | Oceaan
 - Lesidee 3 | Stapelvogels
 - Lesidee 4 | Diersilhouet op vacht (bovenbouw)
 - Lesidee 5 | Dieren bij zonsondergang (onder- en middenbouw)
 - Lesidee 6 | Insectendans
- » Hoofdstuk 3 | Gerechten
 - 1 | Gebakken banaan
 - 2 | Indonesische sperziebonen Sajoer
 - 3 | Spekkoek met ijs
 - 4 | Klepon

Deel 1

1 | Voorwoord

Beste gebruiker van deze leskist,

Fijn dat u onze leskist leent. Dit informatieboekje voorziet in achtergrondinformatie over het zendingswerk. Daarnaast geeft het lesideeën voor in de klas, zodat de materialen in de leskist in een breder geheel kunnen worden ingezet. We hopen dat de kist bijdraagt aan betrokkenheid op het zendingswerk. Zeker voor kinderen zijn tastbare producten een goede manier om het zendingsveld in de klas te brengen.

Opbouw informatieboekje

Dit boekje bestaat uit twee delen. Deel 1 geeft een algemene introductie op zendingswerk door ZGG. Deel 2 gaat specifiek in op het land van de leskist en geeft ideeën om een projectweek of iets dergelijks te houden.

Algemene introductie

Als leerkracht of begeleider van lessen rond deze leskist is het belangrijk om over voldoende achtergrondinformatie te beschikken. In de algemene introductie van dit boekje werken we daarom kort een aantal belangrijke thema's uit.

» *Zending in de Bijbel.* Hoe spreekt de Bijbel over zendingswerk en welke gronden zijn daarin aan te wijzen voor het werk van ZGG? Zendingswerker Dick Korpel gaat hierbij in op hoe de Bijbel hem persoonlijk bracht tot uitgaan voor de zending.

» *Kerkelijke zending.* ZGG is de zendingsorganisatie van de Gereformeerde Gemeenten: een kerkverband. Wat is kerkelijke zending, en welke rede-

nen zijn er om als kerk zending te bedrijven? Missioloog en toeruster Jan-Kees Kooijman beantwoordt daar ook enkele vragen over.

» *Dit is ZGG.* De Gereformeerde Gemeenten zijn niet vanaf het ontstaan actief geweest met het uitzenden van zendingswerkers. Welke geschiedenis ligt achter, en hoe wordt ZGG eigenlijk bestuurd? Directeur P. Eikelboom legt uit hoe het zit met 'mandaat' en 'deputaatschap'.

» *ZGG: leren en ontwikkelen.* Door de jaren heen is ZGG uitgegroeid tot een zendingsorganisatie met een specifieke opdracht, die samenwerkt met andere deputaatschappen binnen de Gereformeerde Gemeenten. Hanneke van Ekeveld, communicatieadviseur bij ZGG, geeft tips om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen in het zendingswerk.

» *Zendingsbureau.* Bij de uitvoering van de zendingsopdracht hebben de medewerkers op het zendingsbureau een belangrijke functie. Van beleid tot ondersteuning; ieder heeft zijn eigen rol. In het kader gaat Anton Herrebout, hoofd administratie en personeel bij ZGG, in op de waarde van geld voor ZGG.

» *Nieuwe zendingswerkers.* Dat zendingswerk leeft, blijkt uit de voortdurende aanwas van nieuwe zendingswerkers. Aan de hand van een aantal stellingen gaan Gerdine Zoeteman, zendingswerker in Albanië, en Teun Hakvoort, zendingswerker in Guinee, met elkaar in gesprek over roeping tot en uitgaan in zendingsdienst.

1 | Voorwoord

Verder lezen

Over zendingswerk is veel meer te lezen dan waarin dit informatieboekje kan voorzien. Enkele tips:

» *Onverhinderd*. Het standaardwerk van ZGG waarin alles is te vinden over zending in de Bijbel, in de geschiedenis, in de theologie, etcetera.

» *Omgekeerd*. Een vlot leesbaar, deels fictief verhaal waarin het leven in zendingssetting op betrouwbare wijze wordt getekend. De tekst is geschreven door Jos Kardol en laat ook iets zien van het werk van een onderwijsondersteuner op het zendingsveld.

» *De bergen zullen vrede dragen*. Dick Kroneman laat zien hoe het eerste zendingswerk van ZGG op Papoea doorwerkt in de navolgende generaties. De kleurenfoto's zijn een waardevolle toevoeging.

» *Warmte en een gulle lach*. Een fotoboek van Fennie Haase, vol Afrika-sfeer. Ook kinderen zullen met plezier de foto's bekijken. Een inspiratiebron voor het bouwen van een Afrikaans dorpje!

» *Wereldrond*. Deze verhalenbundel van ZGG bevat bijdragen voor kinderen en volwassenen.

Sommige uitgaven zijn verkrijgbaar op www.zgg.nl/webshop. Als ze niet via die route verkrijgbaar zijn, stuur een mail naar het zendingsbureau, info@zgg.nl.

Contact met zendingsbureau

Op allerlei manieren worden onze leskisten gebruikt. We waarderen het bijzonder als we van leerkrachten een terugkoppeling krijgen op het gebruik van de materialen. Dat kan eenvoudig een mailtje met een mooie foto zijn, maar misschien loopt uw projectweek zo leuk dat u de ideeën graag deelt met anderen. Ook in dat geval bent u welkom om materialen naar ons toe te sturen. Misschien kunnen we ze een plek geven in onze informatieboekjes voor de leskisten of op www.zggjunior.nl.

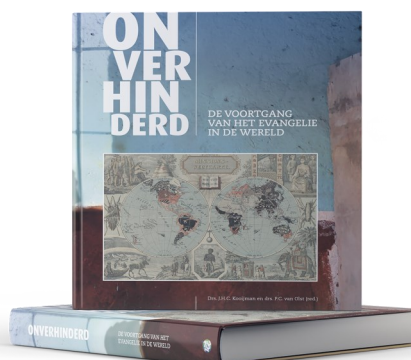
ZGG is bereikbaar op info@zgg.nl of telefonisch via 0348-48 99 50. Voor vragen over de leskist of voor gratis uitdeelmateriaal kunt u daar ook terecht.

We wensen u veel werkgenoegen met deze leskist. We gaan ervanuit dat u zorgdraagt voor zorgvuldige omgang met de materialen en dat u met behulp van de materialenlijst de kist ook weer compleet retourneert.

Een hartelijke groet van de
OnderwijsVoorlichtingsCommissie,

Judith Boogaard, Hanneke van Eckeveld, Connie Kop, Marja van der Jagt en Arianne van der Pligt

PS: Dit is de papieren versie van het leskistboekje. De internetlinkjes zijn via de digitale versie gemakkelijk aan te klikken. Ga naar zggjunior.nl -> Voor leerkrachten -> Leskisten voor het digitale leskistboekje.

2 | Zending in de Bijbel

Bij het scheppen van deze wereld riep God door Zijn spreken de aarde tot leven. Hij had een hoog doel voor ogen: een schepping die Hem de eer toebrengt. Met recht kon God zeggen over wat Hij had gemaakt: 'Het was zeer goed.' Bewust heeft de mens hier een einde aan gemaakt. Toch is Gods plan hiermee niet teniet gedaan. God zoekt Zijn eer bij gevallen mensen.

Oude Testament

Dat God niet alleen door de individuele mens geëerd wordt, maar het behoud van volken op het oog heeft, lezen we uitvoerig in het Oude Testament. Abraham ontving de belofte dat in zijn Zaad alle volken van de aarde gezegend zullen worden (Genesis 22: 18). De psalmdichters spreken van de volken die God zullen loven, denk aan Psalm 45 en 67. Jesaja profeteert van de vrede die de volken in Christus vinden (Jesaja 2: 4). Toch zijn Gods woorden van heil voornamelijk gericht op het verbondsvolk Israël in het Oude Testament.

Nieuwe Testament

Na de uitstorting van de Heilige Geest op de Pinksterdag breidt de boodschap van heil zichtbaar uit naar de volkerenwereld. In gehoorzaamheid aan Jezus' opdracht gaan de apostelen uit om de volken te onderwijzen, te dopen en te leren.

Toekomstperspectief

Tot op de dag van vandaag schakelt God gevallen mensen in om Zijn Woord daar te brengen waar het nog niet gehoord is. Tot aan de einden van de aarde brengt Hij leven in harten van zondaren, net zolang tot alle uitverkorenen zijn toegebracht. Dan bereikt Gods scheppingsdoel haar werkelijke vervulling doordat een menigte uit alle volken, natiën en tongen zich buigt voor het Lam. Daar is het eeuwige waar: U zij de glorie.

Achtergrond

Ervaringsverhaal Dick Korpel

'Opdat gij zoudt verkondigen de deugden Desgenen Die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht.' – 1 Petrus 2 vers 9

Tijdens onze periode in Nigeria heb ik een master in missiologie gevolgd. Daardoor ontmoette ik vertegenwoordigers van de missiologische hermeneutiek. Zij stellen dat wij in de Bijbel niet alleen zendingsthema's aantreffen, maar dat zending een van de overkoepelende thema's is om de Bijbel te interpreteren. Volgens hen verklaart de Bijbel ons de *Missio Dei*: Gods zending; en ook de wijze waarop de Kerk daarbij wordt ingeschakeld. Hun zienswijze vormde een antwoord op een vraag die bij mij al lang leefde. Wat houdt 'roeping' in als het om zendingswerk gaat?

De tekst uit 1 Petrus 2 heeft mij geholpen. Als een mens wedergeboren is tot een levende hoop (1 Petrus 1: 3), dan behoort hij tot het uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk. Dat heeft consequenties, schrijft Petrus. Hij wordt opgeroepen om de deugden te verkondigen van Hem Die uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaarlijk licht. Dit sluit naadloos aan bij de opdracht van de Heere Jezus (Markus 16: 15): 'Gaat heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie, allen creaturen.'

Het werd mij duidelijk. Als de Heere in je leven komt, gaat het allereerst om een verandering in je persoonlijke leven. Maar dit brengt een verantwoordelijkheid met zich mee: Ga, verkondig, maak God groot! Dus ieder kind van God is geroepen! De vraag moet niet zijn: 'Ben ik geroepen?' maar: 'Waar word ik naartoe gezonden?' Het antwoord kan een vertrouwde omgeving betreffen. In de kerk (denk aan jeugdwerk), in je gezin, in de straat waar je woont of op je werk. Veronachtzamen wij die roeping? Dan zijn wij geen trouwe discipelen van de Heere Jezus. Sommigen zendt de Heere naar het (soms verre) buitenland. Dat is niet eenvoudig, maar het is wel een enorm voorrecht.

Als u weet dat er nog miljarden mensen zijn die nooit van Christus gehoord hebben, raakt dat u niet? Bent u gehoorzaam aan de opdracht van de Heere, uitgesproken door de apostel Petrus?

3 | Kerkelijke zending

Zendingswerk komt voort uit het bevel dat Christus Zijn discipelen geeft in bijvoorbeeld Mattheüs 28 vers 19: 'Gaaf dan henen, onderwijst al de volken, dezelve dopen in den Naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes; lerende hen onderhouden alles, wat Ik u geboden heb.'

Werk voor de kerk

De discipelen vertegenwoordigen heel de kerk van het Nieuwe Testament. Het zendingsbevel is een opdracht voor de kerk. Zo verricht ZGG zendingswerk vanuit de kerk. De Generale Synode (afvaardiging van alle leden van de Gereformeerde Gemeenten) heeft besloten dat ons kerkverband zendingswerk moet doen. Het werk wordt geleid door een deputaatschap waarvan de leden door de synode worden gekozen. De uitvoering van het werk gebeurt onder verantwoordelijkheid van de directeur op het zendingsbureau.

Zending op eigen initiatief

Door de eeuwen heen zijn talloze zendelingen op pad gegaan om het Evangelie te verbreiden. Zij worden door hun kerk uitgezonden. Of zij gaan omdat zij zich persoonlijk geroepen weten, met steun van een eigen achterban. Dit laatste wordt ook wel 'geloofszending' genoemd om het onderscheid met kerkelijke zending te maken. Een voorbeeld is Hudson Taylor (1832-1905). De kerk in zijn dagen deed niet actief aan zendingswerk, dus trok hij op eigen initiatief naar China.

Waardering

Waar mensen op eigen initiatief zending gaan bedrijven, laat de kerk waarschijnlijk iets liggen. Dat is een ernstige zaak. Want zendelingen die zelf op pad gaan, missen een kerkelijk mandaat en ambtelijk toezicht. Dat heeft gevolgen voor de vrucht op het werk: het ontstaan van samenkomsten en gemeenten. De verkondiging van Gods Woord is immers sterk verbonden aan de ambten. En de ambten functioneren binnen de kerk. Om die reden is kerkelijk zendingswerk bijbels gefundeerd en gericht op langdurig verblijf in zendingsgebieden omwille van de gestage opbouw van zendingsgemeenten.

Achtergrond

Drie vragen aan Jan-Kees Kooijman, missioloog en toeruster bij ZGG

Wat wil kerkelijke zending bereiken?

Kerkelijke zending richt zich in het werk op de verschillende velden op 'onderwijzen', 'dopen' en 'leren', zoals de Heere Jezus gezegd heeft. Op die manier ontstaan er christelijke gemeenten op het zendingsveld, en dat is heel belangrijk. Ook die kerken mogen de opdracht van de Heere Jezus uitvoeren: 'Gaaf dan henen, onderwijst al de volken, dezelve dopen in den Naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes; lerende hen onderhouden alles, wat Ik u geboden heb.'

Hoe ziet kerkelijke zending er voor de christelijke gemeente uit?

'Kerkelijke zending wil zeggen dat de kerk de taak op zich neemt om het Evangelie aan de volken bekend te maken. In het Nieuwe Testament zien we dit ook gebeuren als de christelijke gemeente gehoorzaamt aan de opdracht van de Heere Jezus om uit te gaan en de volken te onderwijzen, hen te dopen en hen te leren onderhouden alles wat Hij geboden heeft. Het betekent dus dat de christelijke gemeente de opdracht heeft om aanhoudend te bidden voor de uitbreiding van Gods Koninkrijk, om geld in te zamelen dat hiervoor nodig is én om mensen, die door de Heere geroepen zijn, af te zonderen voor het zendingswerk. De gemeente zendt de zendingswerkers uit en is zo als geheel betrokken bij het werk op het zendingsveld.'

Waar zie je dat kerkelijke zending meerwaarde biedt?

'Om het selecteren, opleiden en begeleiden van zendingswerkers en de verbinding met de gemeenten in Nederland goed te organiseren hebben de Gereformeerde Gemeenten met elkaar besloten om dit werk samen op te pakken door middel van een deputaatschap: Zending Gereformeerde Gemeenten. De zendingswerkers mogen rekenen op verbondenheid en steun, tijdens de voorbereiding op vertrek, tijdens de periode op het zendingsveld en ook bij terugkeer in Nederland. In hun verlofperioden hebben zij de taak om de gemeenten in Nederland goed te informeren over de voortgang van het werk.'

4 | Dit is ZGG

ZGG is de kerkelijke zendingsorganisatie van de Gereformeerde Gemeenten. De Generale Synode van de Gereformeerde Gemeenten geeft de opdracht (of: mandaat) aan het zendingsdeputaatschap om het zendingswerk namens alle gemeenten uit te voeren. Dit gebeurt steeds voor een periode van drie jaar. Na die drie jaar legt ZGG weer verantwoording af aan de synode.

Mandaat

Wat verstaat de Generale Synode onder zending? 'Zending is die arbeid van de kerk onder de niet-gekerstende volken, die in Woord en daad gestalte geeft aan Christus' opdracht aan Zijn Kerk, opdat onder Zijn zegen en tot eer van Zijn Naam daar Zijn Koninkrijk mag komen en openbaar zal worden in zelfstandige gemeenten (Matth. 28:19, Mark. 16:15, Luk. 24:47).'

Hoe ZGG begon

Al vrij snel na het ontstaan in 1907 is binnen de Gereformeerde Gemeenten aandacht voor zending. Een door de Generale Synode aangestelde commissie steunt het werk van dominee Benjamin onder Armeense vluchtelingen. Een kleine vijftig jaar later wordt een bureausecretaris benoemd;

het begin van een zendingsbureau. In de jaren daarna volgen de eerste uitgave van zendingsblad *Paulus* en de eerste zendingsdag.

Overgang naar daadwerkelijke zending

Uitzending van de eerste zendingswerkers vindt plaats in 1962. Tegenwoordig zijn er omstreeks 35 uitgezonden. ZGG heeft zusterkerken in Papoea en Nigeria en (kleine) zendingsgemeenten in Albanië en Ecuador. In Guinee, Cambodja, het Midden-Oosten en Oost-Azië is sprake van pionierswerk. Onder zendingswerk vallen diverse activiteiten: evangelisatie en theologische toerusting, jeugd- en vrouwenwerk, begeleiding van alfabetisering en bijbelvertaalwerk en kleinschalig diaconaal werk.

Besturen en leiding geven

Het deputaatschap bepaalt de kaders voor het beleid en bestuurt op hoofdlijnen. Het zendingsbureau geeft dagelijks leiding aan het zendingswerk. Bovendien betreft het de leden van de Gereformeerde Gemeenten met voorlichting en publicaties bij het werk. Dat stimuleert om de zending te steunen met gaven en aan de werkers te denken in het gebed. Al het werk is financieel mogelijk dankzij de vele betrokkenen, vrijwilligers en bedrijven op het thuisfront.

Het eerste zendingsteam van ZGG.

Kijktip

Op een kernachtige manier vat de video Dit is ZGG in woord en beeld samen hoe en waartoe ZGG als kerkelijke zendingsorganisatie werkt.

4 | Dit is ZGG

Achtergrond

Interview met P. Eikelboom, directeur ZGG, over de rol van het deputaatschap.

Hoe werkt besturen op hoofdlijnen bij een zendingsorganisatie?

'Het zendingswerk vanuit ZGG gebeurt in opdracht van de Generale Synode, het hoogste vergaderorgaan van de gereformeerde gemeenten. De Generale Synode geeft het deputaatschap voor de zending verantwoordelijkheid voor het zendingswerk. Dit deputaatschap wordt gevormd door een groep van zo'n dertien predikanten en ouderlingen en bestuurt op hoofdlijnen. Concreet houdt dit in dat zij het beleid bepaalt en toezicht houdt op de uitvoering hiervan. Gemeenten stimuleren om na te denken over de zendingsopdracht en de zending te voorzien van financiële middelen, hoort ook bij de taak van het deputaatschap. Omdat deputaten zich onmogelijk bezig kunnen houden met details vindt de praktische uitvoering van het werk en direct contact met uitgezonden dagelijks plaats vanuit het zendingsbureau.'

Is er een taakverdeling binnen het deputaatschap?

'Alle deputaten vormen samen het Algemeen Bestuur. Een delegatie hiervan is het Dagelijks Bestuur, dat bestaat uit voorzitter, secretaris, penningmeester, tweede voorzitter en algemeen adjunct, met ieder hun eigen taken. Het Dagelijks Bestuur bereidt beleidskwesties en besluitvorming voor het gehele deputaatschap voor. Daarnaast is een van de deputaten hoofdredacteur van het zendingsblad *Paulus*.'

Hoe komt het deputaatschap aan informatie over de voortgang van het zendingswerk?

'Deputaten worden over het zendingswerk geïnformeerd door middel van bezoeken aan het zendingsveld, schriftelijke rapportages en teambrieven die door de directeur aan de verschillende zendingsteams worden verstuurd.'

Wat is de waarde van werkbezoeken en visitatie-reizen?

'Visitatiereizen zijn formele bezoeken van deputa-

ten aan een zendingsveld, één keer per twee jaar. Tijdens deze bezoeken vinden gesprekken met de zendingswerkers plaats en wordt het meerjarenbeleid geëvalueerd en besproken.

Een werkbezoek wordt meestal gedaan door bureau-medewerkers en vindt plaats bij een calamiteit (zoals een aardbeving) of een teamconflict of als er een bijzonder onderwerp besproken moet worden.

De waarde van deze bezoeken is dat deputaten het werk 'voelen'. Ze spreken de zendingswerkers op de plek waar zij wonen, ze zitten bij het gezin aan tafel, maken de zondag mee.'

Hoe besluit een deputaatschap om bijvoorbeeld een nieuw veld te gaan openen?

'De aanleiding voor oriëntatie op een nieuw veld is verschillend. Voorbeelden hiervan zijn het zelfstandig worden van een zendingsgemeente of een vraag vanuit een andere organisatie of het eigen deputaatschap.'

Visitatiebezoek in Ecuador (2022) en Albanië (2021).

5 | ZGG: leren en ontwikkelen

Sinds de uitzending van het eerste zendingsteam in 1962 is ZGG een lerende organisatie geweest. Zendingswerk is dynamisch; elke cultuur en elke tijd heeft zijn eigenheid. Dat vraagt om flexibiliteit en aanpassingsvermogen. Tegelijkertijd is het belangrijk om helder voor ogen te houden met welk doel zendingswerkers worden uitgezonden. Het mandaat geeft daarvoor het kader.

Rijke zendingswerkers

Zendingswerkers ervaren bij aankomst op hun werkveld direct de kloof die er is tussen henzelf en de mensen waaronder ze zullen werken. Elke Nederlander is rijk, ontzettend rijk. Wat is het dan gemakkelijk om een buurvrouw of dorpsgenoot te helpen met wat geld. In Nigeria en Papoea reikte de hulp verder. Er zijn ziekenhuizen gebouwd, ambulances gekocht en landbouwscholen opgericht. Bij al die projecten ging Gods Woord open.

Afhankelijkheid

Gaandeweg bleek de financiële ondersteuning bij ontwikkelingsprojecten een afhankelijkheidsrelatie in de hand te werken. Dit is een belemmering voor het delen van het Evangelie en het toewerken naar zelfstandige gemeenten. Zendingswerkers zijn soms sluipenderwijs meer tijd kwijt met de tijdelijke noden dan met hun taak als evangelist of toeruster. Bovendien is vaak gebleken dat diaconale

projecten veel te groot uitpakten. Zodra de zendingsgemeente zelfstandig begon te worden, waren er onvoldoende financiële of personele mogelijkheden om het project voort te zetten.

Ontstaan van Bijzondere Noden

De Generale Synode besloot een deputaatschap in het leven te roepen 'tot Hulpverlening in Bijzondere Noden'. Dit deputaatschap is wereldwijd betrokken bij noodhulp, structurele ontwikkelingshulp en bij de ondersteuning van de Vervolgde Kerk. Ook in landen waar ZGG werkt is Bijzondere Noden bij diaconale projecten betrokken, bij voorkeur met inzet van lokale organisaties, kerken of stichtingen. Dit geeft zendingswerkers de ruimte om zich bij hun kerntaak te houden: de verkondiging van het Evangelie. Bovendien voorkomt de werkwijze van Bijzondere Noden dat projecten te groot en te afhankelijk van Nederlandse steun worden.

ZGG wereldwijd

Inmiddels heeft ZGG zendingswerkers uitgezonden naar Albanië, Cambodja, Ecuador, Guinee, het Midden-Oosten en Oost-Azië.

In Albanië, Ecuador en in Guinee is sprake van (voorzichtige) stappen richting gemeentevorming. Dat is immers het omschreven doel in het mandaat: zelfstandige gemeenten stichten.

In Cambodja, Midden-Oosten en Oost-Azië wordt pionierszendingswerk verricht. Uitzgezonden werkers zoeken hun weg in het betreffende land en proberen individuen en kleine groepen te bereiken met het Evangelie. Van gemeentevorming is (nog) geen sprake.

In Indonesië is in 2022 na meer dan 30 jaar de bijbelvertaling in de Una-taal gereedgekomen. De begeleider van dit vertaalwerk is in dienst van ZGG nog betrokken bij diverse vertaalprojecten op Papoea.

In het Jaarverslag dat ZGG elk jaar omstreeks juni publiceert op www.zgg.nl/jaarverslag staat een overzicht van alle uitgezonden werkers (voor zover dat in de openbaarheid mag komen). Ook op de website is een actuele stand van zaken te vinden.

5 | ZGG: leren en ontwikkelen

Achtergrond – Blijf op de hoogte!

Door Hanneke van Eckeveld,
communicatieadviseur bij ZGG

Omstreeks 35 uitgezonden werkers, elf bureaumedewerkers en een groot deputaatschap: bij ZGG is van stilstand nooit sprake. Daarom zijn er talloze manieren om het werk te volgen: van nieuws tot achtergrond, van bezinning tot fondswerving, het thuisfront kan op de hoogte blijven. Bekijk hieronder de mogelijkheden en kies wat voor jou en voor jouw klas interessant kan zijn.

Via internet

- » www.zgg.nl: nieuws, activiteiten, ervaringen van het veld, achtergrondinformatie, thema's en projecten, enzovoort.
- » www.zggjunior.nl: de kinderpagina van ZGG, met achtergrondinformatie op kindniveau, concrete ideeën, kleurplaten en recepten, maar ook een leerkrachtpagina met Pinksterlesbrieven en informatie over leskisten.
- » www.zgg.nl/bibliotheek: online databank met talloze lezenswaardige *Paulus*-artikelen, video's, geluidsfragmenten, PDF-bestanden enzovoort. De site heeft een prima zoekfunctie.

Op papier

- » *Paulus*: verschijnt vijfmaal per jaar, 40 pagina's vol achtergrond, bezinning en verdieping. Geen 'nieuws-magazine', maar wel bijzonder lezenswaardig. Leden van de Gereformeerde Gemeenten krijgen de *Paulus* gratis via hun eigen zendingscommissie, niet-leden kunnen de *Paulus* opvragen per post.
- » *Paulus* Kinderkrant is thematisch, elke keer weer erg leuk om te lezen. Ook als PDF-bestand terug te vinden op www.zggjunior.nl.

In digitale media

- » Instagram (@zending_ger_gem)
- » Facebook (@zendinggereformeerdegemeenten)
- » YouTube
- » Podcast (Paulus Podcast)
- » Nieuwsbrief; inschrijven via www.zgg.nl/nieuwsbrief

Fysiek

- » Gemeenteavond in eigen gemeente; altijd bijwonen! Evenals fondswervende activiteiten.
- » Regionale activiteiten
- » Zendingsdag; jaarlijks in juni of juli in de Evenementenhal in Gorinchem

VOOR KINDEREN MIJN ZGG

[HOME](#) [BIBLIOTHEEK](#) [NIEUWS](#) [WERKVELDEN](#) [PROJECTEN](#) [HELP MEE](#) [VACATURES](#) [VERDIEPING](#) [PRODUCTIES](#) [WEBSHOP](#) [OVER ONS](#) [CONTACT](#)

[DONEREN](#)

EVANGELIE VOOR ALLE VOLKEN

ZGG is de zendingsorganisatie van de Gereformeerde Gemeenten: zij geeft uitvoering aan de opdracht van de Heere Jezus om uit te gaan naar alle volken om het Evangelie te verkondigen.

[Steun het zendingswerk →](#)

Homepage zgg.nl

6 | Het zendingsbureau

In hoofdstuk 4 is aangegeven dat het deputaatschap verantwoordelijk is voor de uitvoering van het zendingswerk zoals in het mandaat omschreven. Dat wil niet zeggen dat het deputaatschap zelf de taken uitvoert. Veel werk wordt gedaan door de medewerkers op het zendingsbureau. Dat betreft beleidsmatige, bezinnende en uitvoerende zaken.

Wie doet wat?

Uiteraard werkt het team op het zendingsbureau nauw met elkaar samen. Toch heeft elke medewerker zijn of haar eigen verantwoordelijkheden en takenpakket. De volgende functies zijn onderscheiden, die soms door meerdere personen worden vervuld.

Directie

Geeft leiding aan het zendingsbureau en aan de uitgezonden zendingswerkers, in nauwe verbinding met het deputaatschap.

Missiologie en toerusting

Opleiding en begeleiding van nieuwe en uitgezonden zendingswerkers; toepassing van missiologische thema's in de praktijk.

Secretariaat

Ondersteunt deputaatschap, directeur en missioloog in organisatorische en administratieve zaken. Is eerste aanspreekpunt voor alle vragen vanaf het thuisfront, regelt reizen en visa en ondersteunt voorlichting in organisatorische en administratieve zaken.

Voorlichting & communicatie

Verantwoordelijk voor de ondersteuning van de plaatselijke zendingscommissies in de Gereformeerde Gemeenten en voorlichting van kerkenraden en gemeenteleden over het zendingswerk. Draagt zorg voor de (online) communicatie-uitingen van ZGG en voor materiaal voor scholen en kinderen.

Administratie en personeelszaken

Verantwoordelijk voor personeelszaken en financiën van ZGG.

Relatiebeheer

Onderhoud van contacten rond fondswerving, in het bijzonder ondernemers en kringloopwinkels.

Het zendingsbureau is gevestigd in het Centraal Bureau voor de Gereformeerde Gemeenten in Woerden.

6 | Het zendingsbureau

Achtergrond - Geld en ZGG

Voor het zendingswerk door ZGG komt jaarlijks veel geld binnen, dat voor een groot deel ook weer uitgegeven wordt. Welke waarde heeft dit geld voor de organisatie? Anton Herrebout, hoofd administratie en personeel, beantwoordt vier vragen hierover.

ZGG krijgt ruim € 4 miljoen per jaar binnen. Is dat niet verschrikkelijk veel geld?

'Van dit geld wordt voor zo'n 80 mensen een veilig verblijf op het zendingsveld bekostigd. Dit zijn ongeveer 35 zendingswerkers, met hun echtgenoten en gezinnen. Inclusief de kosten die gemaakt worden voor het verrichten van zendingsactiviteiten komt dit op ruim 80% van de bestedingen.

Ongeveer 7% van de bestedingen wordt gebruikt voor het informeren van het thuisfront in Nederland. Dat zijn alle Gereformeerde Gemeenten in het hele land. Voor dit werk worden reiskosten gemaakt, publicaties ontwikkeld en bijeenkomsten georganiseerd. De jaarlijkse zendingsdag en het zendingsblad *Paulus* zijn de grootste kostenposten. Ze zijn van groot belang voor de informatieoverdracht naar het thuisfront.

Als laatste zijn er nog wat kosten voor administratie en beheer. Hieronder vallen bijvoorbeeld de ICT-voorzieningen en kantoorruimte voor de bureau-medewerkers. Deze kosten bedragen omstreeks 10% van de totale bestedingen.'

Op de projectenpagina op www.zgg.nl zijn allerlei zaken te zien die ZGG bekostigt. Sommige gaan regelrecht over het zendingswerk, maar veel andere lijken daar weinig mee te maken te hebben. Waarom vergoedt ZGG bijvoorbeeld de huur van de woonhuizen, de reiskosten en het onderwijs van de kinderen van zendingswerkers? In Nederland betalen mensen dat toch gewoon van hun eigen salaris?

'Een goede vraag. Dit heeft allereerst te maken met ontzorging. Zendingswerkers moeten zich onbekommerd met hun taak bezig kunnen houden. Zaken als huisvesting en het onderwijs van de kin-

deren nemen al snel teveel tijd in.

Zendingswerkers krijgen daarom twee salarissen. Hun *veldsalaris* is bedoeld voor dagelijkse boodschappen en de nodige ontspanning. Met hun *Nederlandse salaris* kunnen ze de doorlopende kosten in Nederland betalen.

Het veldsalaris van zendingswerkers zou veel hoger moeten zijn om ook het onderwijs van de kinderen en de huishuur te betalen. In het kader van de ontzorging is het voor de werkers veel makkelijker dat ZGG deze kostenposten rechtstreeks betaalt.'

Kinderen in Nederland houden soms spontaan een actie voor ZGG; een kijkdoos, koekjes verkopen of een actie met hun klas. Het bedrag dat daarmee wordt opgehaald is een fractie van de totale inkomsten. Hoe zie jij de acties van kinderen?

'Betrokkenheid op zending is belangrijker dan een eurobedrag. Kinderen die met een kijkdoos voor ZGG rondgaan, laten die betrokkenheid zien. Dát is waar het om gaat. We willen niet teveel kijken naar de absolute eurogetallen. Geld is een middel, geen doel. Iedere moeite die wordt gedaan met het oog op het uitvoeren van het zendingswerk, is reden tot vreugde bij ZGG.'

Waarom zou je als school actie voor ZGG voeren?

'Het is belangrijk om kinderen het belang en de waarde van de zendingsopdracht bij te brengen. Het is wat mij betreft onderdeel van de opvoeding van kinderen dat ze bijbelse doelen naar waarde leren schatten, en dat ze ook inzien dat hun eigen bijdrage daaraan niet gemist kan worden. Iemand die als kind met een kijkdoos rondgaat, wordt als volwassene misschien lid van de PZC of helpt bij een gemeentedag voor de zending. Het lijkt me daarom voor leerkrachten belangrijk om zendingsgeld niet 'zomaar' in een busje te laten stoppen, maar er ook bij stil te staan waarom dit belangrijk is en hoe elke bijdrage een gevolg heeft.'

7 | Nieuwe zendingswerkers

Iedere christen wordt geroepen tot werk in Gods Koninkrijk. Het is immers Jezus Zelf Die Zijn kerk de opdracht geeft tot zendingswerk. Ook vandaag zijn er mensen die Zijn roep verstaan in hun hart en uitgaan. De manier waarop dit gebeurt, is verschillend. De een kent van jongs af aan een verlangen om dienstbaar zijn. Iemand anders ervaart op latere leeftijd het gewicht van zielen die God niet kennen. Echter, voor alle zendingswerkers geldt dat zij zich vroeg of laat in gehoorzaamheid mogen overgeven.

Sollicitatie en opleiding

Solliciteren voor een taak in de zending kan veel vragen en overdenking geven, bezwaren ook. Het kan helpen om hierover in gesprek te gaan. Het is altijd mogelijk vrijblijvend een oriënterend gesprek aan te vragen met de directeur van het zendingsbureau, zelfs wanneer er (nog) geen concreet zicht is op uitgaan in zendingsdienst.

Wie zich geroepen weet tot zendingswerk maakt door het schrijven van een sollicitatiebrief aan het deputaatschap zijn beschikbaarheid kenbaar. De brief wordt beoordeeld aan de hand van enkele formele eisen. Daarop volgt een uitnodiging voor een gesprek met het Dagelijks Bestuur en een tweede gesprek met het voltallige deputaatschap. De sollicitant wordt gevraagd naar de persoonlijke verhouding met de Heere en zijn of haar motivatie

voor het zendingswerk. Is de uitkomst van deze gesprekken positief, dan volgen een medische en psychologische test. Wanneer hieruit geen veranderingen naar voren komen, vindt de benoeming plaats en kan de opleiding tot zendingswerker beginnen.

De missioloog van ZGG leidt nieuwe zendingswerkers op. Het opleidingstraject wordt afgestemd op de functie waarvoor de werker is aangenomen. Afhankelijk van het land vindt vooraf soms ook taalstudie plaats. Na afronding van de opleiding staat de uitzenddienst gepland. In deze dienst wordt de zendingswerker vanuit de thuisgemeente officieel namens de Gereformeerde Gemeenten uitgezonden.

Kinderen en zending

Kinderen kunnen al jong nadenken over zending. Veel zendingswerkers herinneren zich de zaadjes die in hun jeugd zijn gestrooid en later ontkiemd. Het is belangrijk als meester of juf zending een plaats te geven in het onderwijs. Houd bijvoorbeeld een project over zending en zet de jaarlijkse Pinksterlesbrief van ZGG in. Kies een boek met zendingsverhalen om voor te lezen, of nodig ZGG uit voor een voorlichting. In hoofdstuk 8 zijn vragen toegevoegd die helpen om met kinderen in gesprek te gaan.

7 | Nieuwe zendingswerkers

Achtergrond

Gerdine Zoeteman (jeugd- en vrouwenwerker in Albanië) en Teun Hakvoort (evangelist in Guinee) reageren op vijf stellingen over zending en roeping en gaan hierover in gesprek. Hieruit

- Stelling 1: Je kwaliteiten zijn even belangrijk als je roeping om zendingswerker te worden.
- Stelling 2: Een roeping moet altijd bevestigd worden met een woord uit de Bijbel.
- Stelling 3: Iedereen kan zendingswerker zijn.
- Stelling 4: Voor een alleenstaande is het makkelijker om uit te gaan voor de zending dan voor een gezin.
- Stelling 5: Op elke roeping, of die nu krachtdadig of sluimerend is, volgt een periode van voorbereiding.

Om de mening van Gerdine en Teun over deze stellingen te lezen, verwijzen we graag naar de papieren versie van dit leskistboekje. Deze is te vinden in de leskist. Leen de leskist via info@zgg.nl.

Gerdine Zoeteman en familie Hakvoort.

8 | Gespreksvragen

Met kinderen werken over zending geeft veel gelegenheid voor gesprek. Deze schets reikt vragen aan binnen verschillende thema's. Onderaan elke serie vragen staat een verwijzing naar een van de deelthema's van dit informatieboekje voor verdere verdieping. Daarnaast zijn suggesties voor lesactiviteiten toegevoegd.

Definitie van zendingswerk

- » Waar denk je aan bij het woord 'zending'?
- » Leg in je eigen woorden uit wat zendingswerk is.
- » Zendingswerk en ontwikkelingswerk zijn twee verschillende dingen. Kun jij uitleggen wat het verschil is tussen deze twee?
- » Zending en evangelisatie zijn niet hetzelfde. Leg eens uit.

Naslag

Hoofdstuk 3 Kerkelijke zending
Hoofdstuk 5 ZGG: leren en ontwikkelen

Zending in de Bijbel en in de praktijk

- » Ken je een zendingswerker uit de Bijbel?
- » Noem een geschiedenis uit de Bijbel waarin zendingswerk naar voren komt.
- » De Heere Jezus heeft Zelf aan de kerk de opdracht gegeven om zendingswerk te doen. We noemen dat de zendingsopdracht. Weet je wanneer de Heere Jezus deze opdracht gaf? [Lees met de kinderen Mattheüs 28 vers 19]
- » Er wordt weleens gezegd: Waar de Heere Zijn kerk bouwt, zet de duivel er zijn kapel naast. Wat betekent deze uitdrukking? En wat heeft het te maken met zendingswerk?

Lesidee

- Bijbelles over Mattheüs 28 vers 19 of een ander gedeelte dat met zending te maken heeft.

Roeping en bekwaamheid

- » Vind jij zendingswerk belangrijk? Leg eens uit.
- » Wat is het doel van zendingswerk?
- » Stelling: Iedereen kan zendingswerker zijn.
- » Wat is nodig om zendingswerk te kunnen doen? Is het genoeg dat je houdt van reizen en andere culturen?

Persoonlijk

- » Zou je zelf zendingswerker willen zijn? Waarom wel of niet?
- » Sommige mensen hebben een verlangen in hun hart om naar het buitenland te gaan en daar zendingswerk te doen, maar ze vragen zich af: heeft de Heere mij echt geroepen voor deze taak? Misschien is dit ook wel een vraag waar jij over nadenkt. Hoe kun je daarmee omgaan? Hoe kun je weten wat de Heere wil van jou?

Leven in een andere cultuur

- » Er zijn Nederlandse kinderen van jouw leeftijd die in Guinee (of een ander land) wonen omdat hun ouders daar zendingswerk doen. Wat zou je hen willen vragen over hun leven daar?

Naslag

Hoofdstuk 2 Zending in de Bijbel
Hoofdstuk 7 Nieuwe zendingswerkers

Lesidee

- Post versturen aan zendingskinderen. *Adressen van de zendingswerkers zijn op te vragen via info@zgg.nl.*
- Geef elke leerling de laatste [Paulus Kinderkrant](#). Laat de kinderen drie verschillen noemen tussen wonen in Nederland en in het buitenland.
- Bekijk samen de [fotopresentatie](#) over Guinee door Hanneke van der Blonk. Geef de kinderen hierbij één of meerdere kijkopdrachten.

Thuisfront

- » Stelling: 'Zendingswerker zijn in het buitenland en bidden voor het zendingswerk zijn even belangrijk.' Wat vind jij van deze stelling?
- » De opdracht om andere volken over God te vertellen, heeft de Heere Jezus Zelf aan de kerk gegeven. Niet iedereen heeft de mogelijkheid om uit te gaan naar het buitenland. Hoe kunnen mensen die thuisblijven het zendingswerk steunen?

Naslag

Hoofdstuk 5 ZGG: leren en ontwikkelen
Hoofdstuk 6 Achtergrond

Idee

- Voer actie voor ZGG met de klusjeskaart van ZGG. De kaarten zijn gratis te bestellen via de [webshop](#) op zgg.nl.

Deel 2

1 | Landinformatie

Papoea is een provincie van Indonesië en ligt in het zuidoosten van Azië. Papoea vormt samen met Papoea-Nieuw-Guinea een eiland. Dit eiland is omgeven door de Grote en de Indische Oceaan. Enkele andere eilanden van Indonesië zijn Sumatra, Java, Borneo en Celebes.

Papoea ligt vlakbij de evenaar. De dagen zijn daar door het hele jaar even lang. Rond de evenaar waaien de vochtige westmoesson en de droge oostmoesson. De invloeden van deze moessons zijn in de lage delen van Papoea merkbaar. Het gebied waar ZGG in 1962 neerstreek, ligt voor het grootste gedeelte in de bergen. Het klimaat is daar anders dan in het vochtige en tropisch hete laagland. In de bergen is het vrij koel, de temperatuur komt vaak niet boven de 25 graden Celsius. Op de hoogste bergtoppen (bijna 5000 meter) ligt sneeuw. Boven de 4000 meter is het zo koud, dat er geen bomen meer groeien. Er komt daar veel mist en regen voor.

In de republiek Indonesië wonen naar schatting ruim 265 miljoen mensen, waarvan ongeveer 3,3 miljoen mensen in de provincie Papoea (2019). De oppervlakte van Papoea is ruim tien keer die van Nederland. In het binnenland zijn maar hier en daar dorpjes te vinden waar mensen wonen. Op Papoea wonen veel verschillende stammen. De bekendste zijn de Asmat (Zuidwestkust), Dani (Baliemvallei), Moni (rond Enarotali) en de Ekari (of Kapauko). In het gebied van onze zusterkerk treffen we de Yali, de Mek en de Una stam aan (respectievelijk in Pass Valley en Landikma, Nipsan en Langda, Bomela en Sumtamon).

Taal

Vanwege de diversiteit aan stammen worden op Papoea wel zo'n 250 verschillende inheemse talen gesproken. Daarnaast is het Indonesisch een gezamenlijke taal: Bahasa Indonesia. Deze taal verbindt de Papoea's onderling. Indonesisch geeft Papoea's de mogelijkheid om te communiceren, samen te werken en te trouwen met iemand van een andere stam. Een gezamenlijke taal heeft de ontwikkeling van Papoea bespoedigd, maar laat aan de andere kant de lokale talen verdwijnen.

Godsdienst

Wat godsdienst betreft zijn grote verschillen te noemen tussen Papoea en Indonesië als geheel. De meeste Indonesiërs zijn moslim, maar op Papoea zijn de meeste mensen christen. Het is wat opmerkelijk dat op Papoea maar een heel klein deel van de mensen in de statistieken naar voren komt als animist, aanhanger van natuurgodsdiensten. (Animisme is de oorspronkelijke godsdienst op Papoea). Waarschijnlijk heeft dit vooral te maken met het feit dat inwoners van Indonesië op hun paspoort hun geloofsovertuiging moeten invullen, waarbij ze kunnen kiezen uit de vier hoofdgroepen: islam, christendom, hindoeïsme en boeddhisme. Veel Papoea's vullen daar blijkbaar in dat ze christen zijn. In de praktijk komt echter nog steeds geloof in natuurgoden voor.

1 | Landinformatie

Onderwijs

Op veel plaatsen in de wereld is het onderwijs de achterliggende tijd verbeterd, waarmee het analfabetisme is afgenomen. Wij zien deze ontwikkelingen terug in onze zusterkerken op Papoea en in Nigeria. Het alfabetiseringswerk dat in deze landen plaatsvond was zowel gericht op kinderen (door middel van kleutergroepen) als volwassenen. In de jaren '70 van de vorige eeuw werden eenvoudige bijbelscholen opgericht. Deze scholen groeiden uit tot erkende middelbare scholen en hoger (theologisch) onderwijs. Aan het begin was het hebben van een bijbelschool vooral een zaak van de kerk en de gemeenschap, maar nu stellen de plaatselijke overheden eisen en worden scholen gecontroleerd.

Zendingswerk

Papoea is het oudste zendingsveld van ZGG. In februari 1962 wordt het eerste zendingsteam uitgezonden naar het toenmalige Nieuw-Guinea. Op 25 juni 1984 wordt de Gereja Jemaat Reformasi di Papua geïnstitueerd. Daarmee is de uit het zendingswerk ontstane dochterkerk een zusterkerk geworden. Op dit moment zijn er meer dan twintig geïnstitueerde gemeenten in het gebied.

In Wamena zijn het Kerkelijk Bureau en de hogere theologische school (STT Johannes Calvin, sinds 2010) gevestigd.

ZGG en het deputaatschap Buitenlandse Kerken houden contact met de zusterkerk op Papoea. Dit wordt zichtbaar in de meerjarenafspraken die over en weer gemaakt worden, de uitwisseling tijdens tweejaarlijkse conferenties, het bezoeken van elkaars generale synodes en de toegang tot de kansel van predikanten van deze kerk.

Kerk van de GJRP in Hubliki.

2 | Lesideeën

2.1 Taal

Lesidee 1 | Indonesisch memorie

Papoea is een provincie van Indonesië. De landstaal is het Bahasa Indonesia. Dit lesidee staat in het teken van kennismaking met algemene zinnen en woorden in het Indonesisch.

Benodigdheden

- pen
- kleurpotloden
- op het bord: Indonesische woorden en zinnen (zie onderaan dit lesidee),
- kopieerblad memorie
- filmpje met uitspraak Indonesische basiszinnen (kopieerblad en link filmpje te vinden op www.zggjunior.nl -> Leerkrachten -> Leskisten -> Leskist Papoea of [klik hier](#))

Werkwijze

Start

Start de les met het leren begroeten van elkaar in het Indonesisch: 'Selamat Siang' (Goedendag), 'Apa kabar?' (Hoe gaat het?). De kinderen kunnen antwoorden: 'Aku baik-baik' (Met mij gaat het goed). Breid dit uit met andere woorden en zinnnetjes.

Verwerking

Geef elk kind een werkblad met vakjes. Laat de kinderen een memorie maken. In de linkse vakjes schrijven ze een woord of zin in het Indonesisch, in de rechtse vakjes de betekenis. Met behulp van een kleur of tekeningetje kan duidelijk worden gemaakt welke kaartjes bij elkaar horen.

Afsluiting

Laat de kinderen samen hun memories spelen.

Voorbeeldwoorden en zinnen

Goedendag – Selamat Siang
Hoe gaat het? – Apa kabar?
Met mij gaat het goed – Aku baik-baik
Hoe heet je? – Siapa namamu?
Mijn naam is ... – Nama saya adalah
Ik woon in Nederland – Saya tinggal di Belanda
Dankjewel – Terimah Kasih
Alstublieft – Silahkan
Graag gedaan – Kembali

Ja – Ya
Nee – Tidak
Tot ziens – Selamat tinggal

Lesidee 2 | Bingo met Indonesische getallen

Benodigdheden

- pen
- kladpapier
- filmpje met uitspraak cijfers (link te vinden op www.zggjunior.nl -> Leerkrachten -> Leskisten -> Leskist Papoea of [klik hier](#))

In deze les leren de kinderen de cijfers van 1-20 in het Indonesisch. Met behulp van het filmpje kan de spelling en uitspraak makkelijk worden aangeleerd.

Werkwijze

1. Leer de kinderen de cijfers van 1 tot 20 aan.
2. Laat elk kind vijf cijfers noteren op een briefje.
3. Speel het spel bingo. Het kind dat als eerste alle vijf de cijfers heeft afgestreept, wint.

Differentiatie

Speel eventueel eerst een spelronde waarbij de cijfers zichtbaar zijn op het bord, zodat leerlingen die het lastig vinden de cijfers snel eigen te maken, kunnen spieken.

2 | Lesideeën

2.2 Muziek

In deze paragraaf zijn drie Indonesische liederen opgenomen, om aan te leren. Elk lied is ook bekend in het Nederlands, de wijs zal dus voor veel kinderen herkenbaar zijn.

Lesidee 1 | De Heer' is mijn Herder

Gembalaku Tuhan!
DombaNya senang:
Di rumput yang subur
Kenyang 'ku tertidur.
Di bimbingNya aku
Ke air tenang

Uitspraak:

Kembalakoe Toehan
Domba-nja senang
Di roempoet jang soeboer
Kenjang koe tertidoer
Di bimbing-nja akoe
Ke a-ier tenang

Nederlandse tekst:

De Heer' is mijn Herder,
'k heb al wat mij lust.
Hij zal mij geleiden
in grazige weiden.
Hij voert mij al zachtkens
aan waat'ren der rust.

Lesidee 2 | Lees je Bijbel, bid elke dag

Baca kitab suci, doa tiap hari
Doa tiap hari, doa tiap hari
Baca kitab suci, doa tiap hari
Kalau mau tumbuh.
Kalau mau tumbuh. Kalau mau tumbuh.
Baca kitab suci, doa tiap hari
Kalau mau tumbuh.

Uitspraak:

Batsja kitab soetsji, doa tiap hari
Doa tiap hari, doa tiap hari
Batsja kitab soetsji, doa tiap hari
Kalau mau toemboeh.
Kalau mau toemboeh, kalau mau toemboeh.
Batsja kitab soetsji, doa tiap hari
Kalau mau toemboeh.

Nederlandse tekst:

Lees je Bijbel,
bid elke dag (3x)
Lees je Bijbel,
bid elke dag,
dat je groeien mag (3x).
Lees je Bijbel,
bid elke dag,
dat je groeien mag.

Lesidee 3 | Dit is de dag die de Heer' ons geeft

Hari ini, Hari ini
Harinya Tuhan, Harinya Tuhan
Mari kita, Mari kita
Bersukaria, Bersukaria

Hari ini, harinya Tuhan
Mari kita, bersukaria
Hari ini, hari ini
Harinya Tuhan.

Uitspraak:

Hari ini, hari ini
Harinja Toehan, Harinja Toehan
Mari kita, Mari kita
Bersoekaria, bersukaria
Hari ini, harinja Toehan

Mari kita, bersoekaria
Hari ini, hari ini
Harinja Toehan

Nederlandse tekst:

Dit is de dag, (2x)
die de Heer' ons geeft. (2x)
Weest daarom blij (2x)
en zingt verheugd. (2x)

Dit is de dag die de Heer' ons geeft.
Weest daarom blij en zingt verheugd.
Dit is de dag, dit is de dag,
die de Heer' ons geeft.
Dit is de dag

2 | Lesideeën

2.3 Handvaardigheid

Lesidee 1 | Een hutje van klei en riet

Benodigdheden

Klei, kleigereedschap, kleiplacemats, stokjes, karton, riet, raffia.

Werkwijze

Maak een ondergrond van klei. Steek stokjes naast elkaar in de klei, in de vorm van een rondje. Zorg dat er ruimte overblijft voor de deuropening van de hut. Maak van karton een dakje. Lijm het dak vast op de stokjes. Bekleed het dak met riet en raffia.

Lesidee 2 | Kampung (Papoeadorp)

Benodigdheden

Papier, stroken papier, lollystokjes, lang gras, lijm.

In plaats van lang gras kan ook raffia gebruikt worden.

Werkwijze

Neem een strook papier. Plak de uiteinden aan elkaar, zodat een rondje ontstaat. Knip hier een deurtje uit. Plak lollystokjes tegen de strook aan, behalve op de plaats van het deurgat.

Knip een cirkel van karton, groter dan de basis voor het huis. Maak een knip in de cirkel en vouw hier een puntdakje van. Plak de uiteinden van het dakje aan elkaar vast. Bevestig het dak op de ronding van lollystokjes. Maak een bundel van lang gras en bevestig die met een beetje lijm op het dak.

Als alle kinderen zo'n hutje maken kun je ze leuk bij elkaar zetten op een groot vel. Samen vormen de hutjes een Papoeadorp. Vul verder aan met boomen, mensen, varkens, een riviertje en akkers.

Lesidee 3 | Becak (spreek uit: betsjak)

Een bekend vervoersmiddel in Indonesië is de becak, een vrolijk gekleurde fietstaxi, met voorin een zitgedeelte.

Start de les met het bekijken van foto's van becaks. Bespreek kort met de kinderen hoe een becak eruitziet en wat de mogelijkheden van dit vervoersmiddel zijn. Het gaat erom dat de kinderen genoeg informatie opdoen om een eigen becak te maken.

Benodigdheden

Kosteloos materiaal (ijzerdraad, bierdopjes, plastic flessen), scharen, lijm, afbeeldingen becaks (op het bord).

Werkwijze

Laat de kinderen van het beschikbare materiaal een becak maken.

Lesidee 4 | Weven

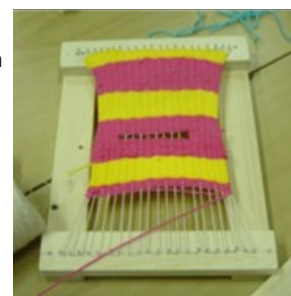
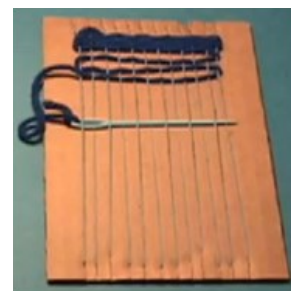
Benodigdheden

Rechthoekig stukje karton, (óf houten plankjes, spijkers), stevig draad, wol of dikke draad, grote naald/satéprikkers.

Werkwijze weefgetouw maken

Onderbouw:

Maak met of voor de kinderen een kartonnen weefgetouw. Knip de korte kanten van het karton om de centimeter in; houd wat ruimte vanaf de buitenkanten. Wikkel het draad om het karton en maak het vast tussen de ingeknipte gleufjes. Knoop het draad tenslotte af.

Bovenbouw:

Elk kind maakt een eigen weefgetouw met behulp van vier houten latten, spijkers en draad.

2 | Lesideeën

Werkwijze weven

Kies een kleur wol of dik draad waar je mee wilt beginnen. Knip hiervan een groot stuk af. Maak de wol met het ene uiteinde vast aan een lange naald / satéprikker en met het andere uiteinde aan de eerste draad van je weefgetouw. Steek de naald bovenlangs-onderlangs-bovenlangs-onderlangs tot je aan de overkant bent en trek de draad aan. Draai om en doe het bovenlangs-onderlangs-patroon precies andersom. Weef de rijen en zorg dat de gewefde draden steeds goed op elkaar aansluiten. Is je wol bijna op? Maak het uiteinde los van de naald en knoop er een nieuwe kleur of een nieuw stuk draad aan. Als het weefgetouw 'vol' is, is het kleedje klaar. Het is lastig om het geweven kleedje los te maken van het houten of kartonnen weefgetouw, hier zullen kinderen dus wat extra hulp kunnen gebruiken.

Variatie

Een leuk alternatief is weven met strookjes stof:

Lesidee 5 | Palmboom

Benodigdheden

Lege keukenrol, bruin en groen papier, schaar, lijm.

Werkwijze

Wikkel bruin papier om de keukenrol. Zorg dat je aan de onderkant een stukje papier overhoudt om de rol vast te plakken op een gewenste ondergrond. Knip van groen papier palmladeren (ovaal), Knip de bladeren rondom iets in. Plak ze over elkaar heen en laat ze losjes hangen.

2.4 Tekenen

Lesidee 1 | Ontwerp een becak

Benodigdheden

Kleurplaat van een becak (onderbouw) of wit tekenvel (bovenbouw), stiften, kleurpotloden, wasco, fotomateriaal becaks.

Werkwijze

Becaks in Indonesië zijn vaak mooi versierd. Laatvoorbeelden zien van kleurrijke fietstaxi's. Laat de leerlingen hun eigen versiering bedenken en met stift, kleurpotlood of wasco uitwerken. Een criterium bij deze opdracht kan zijn dat de kinderen verplicht een bepaald patroon moeten aanbrengen.

Lesidee 2 | Oceaan

Benodigdheden

Oost-Indische inkt (oudere leerlingen) of zwarte stift (jongere leerlingen), stift of waterverf of ecoline

Werkwijze

Papoea wordt omringd door zeeën en oceanen. Maak door middel van patronen een zeelandschap. Teken als eerste met inkt/stift de golven. Deze mogen best een beetje door elkaar lopen, de vakjes die ontstaan geven een leuk effect. Laat ongeveer de helft van de 'golven' vullen met patronen. Dit kunnen streepjes, stipjes, rondjes of krullen zijn. Stimuleer leerlingen originele patronen te bedenken. Als laatste kunnen de overige vakken ingekleurd worden met stift, waterverf of ecoline.

2 | Lesideeën

Lesidee 3 | Stapelvogels

Benodigheden

Tekenvel, kleurpotloden.

Werkwijze

Er zijn best wat tropische vogelsoorten die met uitsterven bedreigd worden in Indonesië. Zoek er een aantal op via internet (of laat de leerlingen dit doen). De leerlingen maken met deze voorbeelden een tekening met een stapel vogels.

Differentiatie

Deze opdracht is ook leuk als groepsopdracht. Laat de leerlingen na elke vogel hun tekeningen doorschuiven naar de volgende leerling. Zo krijg je een kunstwerk gemaakt door verschillende kinderen.

Lesidee 4 | Diersilhouet op vacht (bovenbouw)

Benodigheden

Wit tekenpapier (A3-formaat), plakkaatverf, kwasten, afbeeldingen van dieren en zij-aanzichten van de bijbehorende dieren, zwart papier, lijm, schaar.

Werkwijze

Laat de kinderen via internet foto's opzoeken van dieren en deze printen in kleur. Op een tekenvel wordt een vacht naar keuze zo natuurgetroon mogelijk nageschilderd. Als het vel ligt te drogen, zoeken de kinderen een afbeelding van het dier waarvan ze zojuist de vacht hebben geschilderd. Het moet een zij-aanzicht zijn. De afbeelding wordt geprint en vervolgens op het kopieerapparaat zo vergroot dat het dier groot op de schildering komt. Leg de foto van het dier op zwart papier en plak het met plakbandjes vast. Knip vervolgens precies langs de buitenlijnen van de afbeelding, waarbij het zwarte papier dus mee geknipt wordt. Plak het silhouet op het schilderij.

Toelichting

Met deze les leren de leerlingen wat een negatieve voorstelling is (beeldaspect: ruimte). De achtergrond is hier positief, het dier is negatief.

Tip: kies bij dieren met een zwart-witte vacht, zoals zebra's of koeien, een andere kleur voor het silhouet, omdat anders het dier in de vacht lijkt te 'verdwijnen'.

Lesidee 5 | Dieren bij zonsondergang (onder- en middenbouw)

Benodigheden

Wit tekenpapier (stevig), waskrijt of verf, zwart papier, schaar, lijm.

Werkwijze

Start de les met een gesprekje: Bij een zonsondergang komen de wilde dieren tevoorschijn. Welke kleuren zie je bij een zonsondergang? Hoe zie je dieren als je tegen de zon inkijkt? Laat dit zien aan de hand van foto's.

Laat eerst een zonsondergang maken met verf of krijt. Zorg dat de kleuren in elkaar overvloeien voor een mooi effect. Teken of schilder daarna op zwart papier een dier. (Overtrekken van een geprinte afbeelding is ook mogelijk). Het zwarte silhouet plak je op de zonsondergang.

Lesidee 6 | Insectendans

Benodigheden

Afbeeldingen van insecten, wit tekenvel (vierkant), wasco, dekwart, satéprikker, kwast.

Werkwijze

Kleur het tekenvel vol met wasco. Schilder er met dekwart overheen. Laat het kunstwerk drogen. Zoek ondertussen samen met de leerlingen naar (plaatjes van) insecten ter voorbereiding op de opdracht. Kras met een satéprikker insecten uit het zwart. Vul het hele vel, dus kras ook delen van insecten aan de rand van het blad en laat dieren in elkaar overlopen.

3 | Gerechten

1 | Gebakken banaan

Ingrediënten

bananen
paprikapoeder
olie
koekenpan

Bereidingswijze

1. Halveer de bananen.
2. Snijd de helften overdwars doormidden.
3. Bestrooi ze met paprikapoeder.
4. Bak ze in een koekenpan goudbruin.

2 | Indonesische sperziebonen Sajoer

Ingrediënten

350 gram schoongemaakte sperziebonen
zout
1 eetlepel zonnebloem- of maïsolie
1 fijngesneden ui
1 uitgeperst teentje knoflook
350 gram ontvelde en in stukjes gesneden tomaat
1 theelepel sambal
1 eetlepel ketjap
1 eetlepel bruine suiker
1 theelepel laos

Bereidingswijze

1. Kook de sperziebonen in een pan met wat zout in vijftien minuten bijna gaar.
2. Laat de sperziebonen goed uitlekken.
3. Verhit de olie in een pan en fruit hierin de ui en de knoflook drie minuten.
4. Voeg de uitgelekte sperziebonen, de tomaten, de sambal, de ketjap, de bruine suiker en de laos toe.
5. Schep alles goed door elkaar en laat het gerecht tien minuten zachtjes sudderen.
6. Maak het sperziebonen-tomatenmengsel eventueel nog op smaak met wat zout.

Serveren

Servere dit pittige gerecht bij gebraden of gestoofd vlees, bij kip, of als onderdeel van een Indonesische rijsttafel.

3 | Spekkoek met ijs

Ingrediënten

Indonesische spekkoek
schepijs (vanille-, chocolade- of banaansmaak)

Bereidingswijze

1. Koop spekkoek bij een Indonesische toko. Spekkoek is zachte laagjescake met speculaaskruiden, heerlijk als nagerecht of als koek bij de koffie.
2. Serveer de spekkoek samen met vanille-ijs.

4 | Klepon

Ingrediënten

500 gram rijstbloem
2 zakjes vanillesuiker
400 milliliter kokosmelk
groene voedingskleurstof (bakproducten)
150 gram gula djawa (Javaanse suiker; geraspt, te koop bij een toko)
200 gram kokosrasp

Bereidingswijze

1. Doe de rijstbloem, vanillesuiker, een snufje zout en de kokosmelk in een kom.
2. Kneed alles tot een soepel en stevig deeg.
2. Voeg voor groene balletjes circa 8 druppels kleurstof toe.
3. Voeg als het deeg te stijf is een klein beetje water toe en vorm er balletjes van (iets groter dan soepballetjes).
4. Vul een ruime pan voor driekwart met water en breng het water aan de kook.
5. Druk elk bolletje deeg een beetje plat in je hand. Maak een klein kuiltje en vul dit met iets minder dan ½ theelepel gula djawa. Vorm het deeg weer tot een bolletje.
6. Doe de bolletjes in het water (ongeveer 10 per keer). Wacht tot de bolletjes boven komen drijven. Schep ze uit de pan, laat ze iets uitlekken en rol ze door de kokos.

Serveren

Servere de klepon direct of warm ze 1-2 minuten op in de magnetron (800 watt).

ZGG | Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden | 0348-489950 | www.zgg.nl